

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2015/720**(2015. gada 29. aprīlis),****ar ko groza Direktīvu 94/62/EK attiecībā uz vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa samazināšanu****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁽²⁾,saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 94/62/EK ⁽⁴⁾ tika pieņemta nolūkā novērst un samazināt iepakojuma un izlietotā iepakojuma ietekmi uz vidi. Lai gan plastmasas iepirkumu maisiņi ir iepakojums minētās direktīvas nozīmē, tā neparedz īpašus pasākumus par šādu maisiņu patēriņu.
- (2) Plastmasas iepirkumu maisiņu pašreizējā patēriņa apmēra dēļ rodas liels piegružojums un resursi tiek izmantoti neefektīvi, un, ja nebūs rīcības šajā jautājumā, ir sagaidāms patēriņa pieaugums. Piegružošana ar plastmasas iepirkumu maisiņiem rada vides piesārņojumu un palielina ūdenstilpju piesārņotību ar atkritumiem, un šī plaši izplatītā problēma apdraud ūdens ekosistēmas visā pasaulē.
- (3) Turklāt ir skaidrs, ka plastmasas iepirkumu maisiņu uzkrāšanās vidē nelabvēlīgi ietekmē konkrētas saimnieciskās darbības.
- (4) Lielākā daļa no Savienībā kopumā patērētajiem plastmasas iepirkumu maisiņiem ir vieglās plastmasas iepirkumu maisiņi, kuru materiāla biezums nepārsniedz 50 mikronus ("vieglās plastmasas iepirkumu maisiņi"), un tos atkārtoti izmanto mazāk nekā biežākus plastmasas iepirkumu maisiņus. Tāpēc vieglās plastmasas iepirkumu maisiņi ātrāk nonāk atkritumos, un, tā kā tie ir ļoti viegli, tie biežāk rada piegružojumu.
- (5) Pašreizējais vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu pārstrādes līmenis ir ļoti zems, un, ņemot vērā vairākas praktiska un ekonomiska rakstura grūtības, maz ticams, ka tuvākajā nākotnē tas būtiski palielināsies.
- (6) Saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju to rašanās novēršana ir pats pirmais uzdevums. Plastmasas iepirkumu maisiņi kalpo vairākiem mērķiem, un to patēriņš turpināsies arī nākotnē. Lai nodrošinātu to, ka nepieciešamie plastmasas iepirkumu maisiņi nenonāk vidē kā atkritumi, būtu jāievieš atbilstīgi pasākumi, un patērētāji būtu jāinformē par pienācīgas atkritumu apstrādes iespējām.
- (7) Plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa apmērs Savienībā ir ļoti dažāds, jo patēriņa ieradumi, informētība par vides jautājumiem un dalībvalstu veikto politikas pasākumu efektivitāte atšķiras. Dažas dalībvalstis ir spējušas ievērojami samazināt plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa līmeni – vidējais patēriņa līmenis septiņās dalībvalstīs, kurām ir vislabākie sasniegumi, atbilst tikai 20 % no Savienības vidējā patēriņa.

⁽¹⁾ OV C 214, 8.7.2014., 40. lpp.⁽²⁾ OV C 174, 7.6.2014., 43. lpp.⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2014. gada 16. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2015. gada 2. marta nostāja pirmajā lasījumā (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta). Eiropas Parlamenta 2015. gada 28. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta).⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 94/62/EK (1994. gada 20. decembris) par iepakojumu un izlietoto iepakojumu (OV L 365, 31.12.1994., 10. lpp.).

- (8) Dalībvalstu starpā atšķiras datu pieejamība un precizitāte par vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu pašreizējo patēriņa apmēru. Precīziem un salīdzināmiem datiem par patēriņu ir būtiska loma samazināšanas pasākumu efektivitātes novērtēšanā un vienotu īstenošanas apstākļu nodrošināšanā. Tādēļ būtu jāizstrādā kopīga metodoloģija vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu gada patēriņa aprēķināšanai uz vienu cilvēku, lai uzraudzītu šādu maisiņu patēriņa samazināšanā gūtos panākumus.
- (9) Turklāt ir pierādīts, ka patērētāju informēšanai ir izšķiroša nozīme visu ar plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa samazināšanu saistīto mērķu sasniegšanā. Tādēļ ir nepieciešami pasākumi iestāžu līmenī, lai palielinātu izpratni par plastmasas iepirkumu maisiņu ietekmi uz vidi un izskaustu pašreizējo uzskatu, ka plastmasa ir nekaitīga un lēta izejviela.
- (10) Lai veicinātu vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu vidējā patēriņa līmeņa noturīgu samazināšanos, dalībvalstīm saskaņā ar Savienības atkritumu apsaimniekošanas politikas vispārējiem mērķiem un atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/98/EK ⁽¹⁾, būtu jāveic pasākumi vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa būtiskai samazināšanai. Veicot šādus samazināšanas pasākumus, būtu jāņem vērā pašreizējais plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa līmenis atsevišķās dalībvalstīs, un augstāka līmeņa gadījumā centieniem vajadzētu būt vērienīgākiem, un būtu jāņem vērā jau panāktais samazinājums. Lai pārraudzītu panākumus plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa samazināšanā, valsts iestādēm saskaņā ar Direktīvas 94/62/EK 12. pantu ir jāsniedz informācija par to patēriņu.
- (11) Veicot pasākumus, dalībvalstis var izmantot ekonomiskos instrumentus, piemēram, cenas noteikšanu, nodokļus un nodevas, kas ir apliecinājuši savu īpašo lietderību plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa samazināšanā, un tirdzniecības ierobežojumus, piemēram, aizliegumus, atkāpjoties no Direktīvas 94/62/EK 18. panta, ar noteikumu, ka šie ierobežojumi ir samērīgi un nediskriminējoši.
- (12) Minētie pasākumi var būt atšķirīgi atkarībā no vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu ietekmes uz vidi, kad tie tiek reģenerēti vai apglabāti, no to pārstrādes vai kompostēšanas īpašībām, minēto maisiņu ilgizturības vai paredzētā konkrētā pielietojuma, un ņemot vērā jebkādu iespējamo aizstāšanas nelabvēlīgo ietekmi.
- (13) Dalībvalstis var izvēlēties tos neattiecināt uz plastmasas iepirkumu maisiņiem, kuru materiāla biežums nepārsniedz 15 mikronus ("ļoti vieglās plastmasas iepirkumu maisiņi"), kas paredzēti vaļējas pārtikas primārai iesaiņošanai, kad tas nepieciešams higiēnas nolūkos vai kad to izmantošana palīdz novērst pārtikas izšķērdēšanu.
- (14) Dalībvalstis var brīvi izmantot ienākumus, kas gūti ar pasākumiem, kuri veikti saskaņā ar Direktīvu 94/62/EK, lai panāktu vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa noturīgu samazināšanu.
- (15) Svarīga nozīme plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa samazināšanā var būt patērētājiem kopumā paredzētām informētības veicināšanas programmām un bērniem paredzētām izglītības programmām.
- (16) Eiropas standartā EN 13432 "Prasības iepakojumam resursu atgūšanai, to kompostējot un biodegradējot – Testēšanas shēma un iepakojuma atbilstības novērtējuma kritēriji" nosaka īpašības, kādām jāpiemīt materiālam, lai to uzskatītu par "kompostējamu", proti, ka to var pārstrādāt organiskās reģenerācijas procesā, kas sastāv no kompostēšanas un anaerobās sadalīšanas. Komisijai būtu jālūdz Eiropas Standartizācijas komitejai izstrādāt atsevišķu standartu mājāsaimniecībā kompostējamam iepakojumam.
- (17) Ir svarīgi nodrošināt, ka bionoārdāmo un kompostējamo plastmasas iepirkumu maisiņu etiķetes vai marķējumi ir atpazīstami visā Savienībā.
- (18) Dažus plastmasas iepirkumu maisiņus ražotāji marķē kā "oksobioloģiski noārdāmus" vai "oksosnoārdāmus". Šādos maisiņos parastajā plastmasā iestrādā piedevas. Minēto piedevu klātbūtnes dēļ plastmasa laika gaitā sadalās mazās daļiņās, kas paliek vidē. Līdz ar to var būt maldīgi šādus maisiņus uzskatīt par "bioloģiski noārdāmiem", jo tie var nesniegt risinājumu piegriežošanas problēmai un – gluži pretēji – palielināt piesārņojumu. Komisijai būtu jāizskata, kāda ietekme uz vidi ir oksosnoārdāmo plastmasas iepirkumu maisiņu izmantošanai, un jāsniedz ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei, kurā vajadzības gadījumā iekļauts pasākumu kopums, lai ierobežotu to patēriņu vai mazinātu jebkādu kaitīgo ietekmi.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp.).

- (19) Dalībvalstu veiktajiem plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa samazināšanas pasākumiem būtu jārada noturīgs vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa samazinājums un nebūtu jāizraisa iepakojuma radīšanas pieaugums kopumā.
- (20) Šajā direktīvā paredzētie pasākumi atbilst Komisijas paziņojumam “Ceļvedis par resursu efektīvu izmantošanu Eiropā”, un tiem būtu jāveicina darbības, kuras vērstas pret jūras piesārņošanu ar atkritumiem un kuras veic atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2008/56/EK ⁽¹⁾.
- (21) Tādēļ būtu attiecīgi jāgroza Direktīva 94/62/EK,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Direktīvu 94/62/EK groza šādi:

1) direktīvas 3. pantā iekļauj šādus punktus:

- “1.a “Plastmasa” ir polimērs Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1907/2006 (*) 3. panta 5. punkta nozīmē, kam var būt pievienotas piedevas vai citas vielas un kas spēj funkcionēt kā iepirkumu maisiņu galvenā strukturālā sastāvdaļa.
- 1.b “Plastmasas iepirkumu maisiņi” ir iepirkumu maisiņi ar vai bez roktura, kuri izgatavoti no plastmasas un patērētājiem tiek nodrošināti preču vai ražojumu tirdzniecības vietās.
- 1.c “Vieglās plastmasas iepirkumu maisiņi” ir plastmasas iepirkumu maisiņi, kuru materiāla biezums nepārsniedz 50 mikronus.
- 1.d “Ļoti vieglās plastmasas iepirkumu maisiņi” ir plastmasas iepirkumu maisiņi, kuru materiāla biezums nepārsniedz 15 mikronus un kuri nepieciešami higiēnas nolūkos vai kurus nodrošina vaļējas pārtikas primārai iesaiņošanai, kad to izmantošana palīdz novērst pārtikas izšķērdešanu.
- 1.e “Oksonoārdāmas plastmasas iepirkumu maisiņi” ir plastmasas iepirkumu maisiņi, kas izgatavoti no plastmasas materiāla, kurā ir piedevas, kas katalizē plastmasas materiāla sadalīšanos mikrofragmentos.

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (REACH) un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK (OV L 396, 30.12.2006., 1. lpp.).”;

2) direktīvas 4. pantā iekļauj šādus punktus:

“1.a Dalībvalstis veic pasākumus, lai panāktu plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa noturīgu samazinājumu savā teritorijā.

Minētie pasākumi var būt valsts līmeņa samazināšanas mērķi, saglabājot vai ieviešot ekonomiskos instrumentus, kā arī, atkāpjoties no 18. panta, tirdzniecības ierobežojumi ar noteikumu, ka minētie ierobežojumi ir samērīgi un nediskriminējoši.

Šādi pasākumi var būt atšķirīgi atkarībā no vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu ietekmes uz vidi, kad tie tiek reģenerēti vai apglabāti, to kompostēšanas īpašībām, ilgturību vai paredzēto konkrēto pielietojumu.

Dalībvalstu veiktie pasākumi ietver vai nu vienu, vai abus šādus pasākumus:

- a) tādu pasākumu pieņemšana, kuri līdz 2019. gada 31. decembrim nodrošina, ka gada patēriņa apjoms nepārsniedz 90 vieglās plastmasas iepirkumu maisiņus uz vienu cilvēku, bet līdz 2025. gada 31. decembrim – 40 vieglās plastmasas iepirkumu maisiņus uz vienu cilvēku, vai līdzvērtīgus mērķus izsakot svara vienībās. Valsts patēriņa mērķos var neiekļaut ļoti vieglās plastmasas iepirkumu maisiņus;
- b) tādu instrumentu pieņemšana, kuri līdz 2018. gada 31. decembrim nodrošina, ka vieglās plastmasas iepirkumu maisiņus preču vai ražojumu tirdzniecības vietās neizsniedz bez maksas, ja vien nav īstenoti vienlīdz efektīvi instrumenti. Minētajos pasākumos var neiekļaut ļoti vieglās plastmasas iepirkumu maisiņus.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/56/EK (2008. gada 17. jūnijs), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai jūras vides politikas jomā (jūras stratēģijas pamatdirektīva) (OV L 164, 25.6.2008., 19. lpp.).

Sniedzot Komisijai datus par iepakojumu un izlietoto iepakojumu saskaņā ar 12. pantu, sākot no 2018. gada 27. maija, dalībvalstis ziņo par vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu gada patēriņu.

Komisija līdz 2016. gada 27. maijam pieņem īstenošanas aktu, kurā nosaka metodoloģiju vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu gada patēriņa aprēķināšanai uz vienu cilvēku un pielāgo ziņošanas formātus, kas pieņemti saskaņā ar 12. panta 3. punktu. Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar regulatīvo procedūru, kas minēta 21. panta 2. punktā.

1.b Neskarot 15. pantu, dalībvalstis var veikt pasākumus, piemēram, īstenot ekonomikas instrumentus vai noteikt valsts līmeņa samazināšanas mērķus attiecībā uz visu veidu plastmasas iepirkumu maisiņiem neatkarīgi no to materiāla biezuma.

1.c Komisija un dalībvalstis vismaz pirmajā gadā pēc 2016. gada 27. novembra aktīvi veicina sabiedrības informēšanas un izpratnes veicināšanas kampaņas par to, kāda kaitīga ietekme uz vidi ir vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu pārmērīgam patēriņam.”;

3) direktīvā iekļauj šādu pantu:

“8.a pants

Īpaši pasākumi bionoārdāmiem un kompostējamiem plastmasas iepirkumu maisiņiem

Komisija līdz 2017. gada 27. maijam pieņem īstenošanas aktu, kurā nosaka specifikācijas etiķetēm un marķējumiem, lai nodrošinātu, ka bionoārdāmie un kompostējamie plastmasas iepirkumu maisiņi tiek atpazīti visā Savienībā, un sniegtu patērētājiem pareizu informāciju par šādu maisiņu kompostēšanas īpašībām. Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar regulatīvo procedūru, kas minēta 21. panta 2. punktā.

Dalībvalstis nodrošina, ka vēlākais 18 mēnešus pēc minētā īstenošanas akta pieņemšanas bionoārdāmie un kompostējamie plastmasas iepirkumu maisiņi tiek marķēti saskaņā ar specifikācijām, kas paredzētas minētajā īstenošanas aktā.”;

4) direktīvā iekļauj šādu pantu:

“20.a pants

Ziņošana par plastmasas iepirkumu maisiņiem

1. Komisija līdz 2021. gada 27. novembrim sniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, kurā novērtē 4. panta 1.a punktā paredzēto pasākumu efektivitāti Savienības līmenī saistībā ar piegriešanas apkarošanu, patērētāju attieksmes maiņu un atkritumu rašanās novēršanas veicināšanu. Ja novērtējums liecina, ka pieņemtie pasākumi nav efektīvi, Komisija izskata citus iespējamus veidus, kā panākt vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņa samazināšanu, tostarp nosakot reālus un sasniedzamus mērķus Savienības līmenī, un vajadzības gadījumā iesniedz tiesību akta priekšlikumu.

2. Komisija līdz 2017. gada 27. maijam sniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, kurā izpētīta oksonoārdāmās plastmasas iepirkumu maisiņu izmantošanas ietekme uz vidi, un vajadzības gadījumā iesniedz tiesību akta priekšlikumu.

3. Komisija līdz 2017. gada 27. maijam novērtē, kāda aprites cikla ietekme ir dažādām iespējām samazināt ļoti vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņu, un vajadzības gadījumā iesniedz tiesību akta priekšlikumu.”;

5) direktīvas 22. panta 3.a punkta pirmo daļu aizstāj ar šādu:

“3.a Ar noteikumu, ka ir sasniegti 4. pantā un 6. pantā izklāstītie mērķi, dalībvalstis var transponēt 4. panta 1.a punkta un 7. panta noteikumus, vienojoties ar attiecīgajām kompetentajām iestādēm un tautsaimniecības nozarēm.”

2. pants

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības līdz 2016. gada 27. novembrim. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

3. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2015. gada 29. aprīlī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
M. SCHULZ

Padomes vārdā –
priekšsēdētāja
Z. KALNIŅA-LUKAŠEVICA
